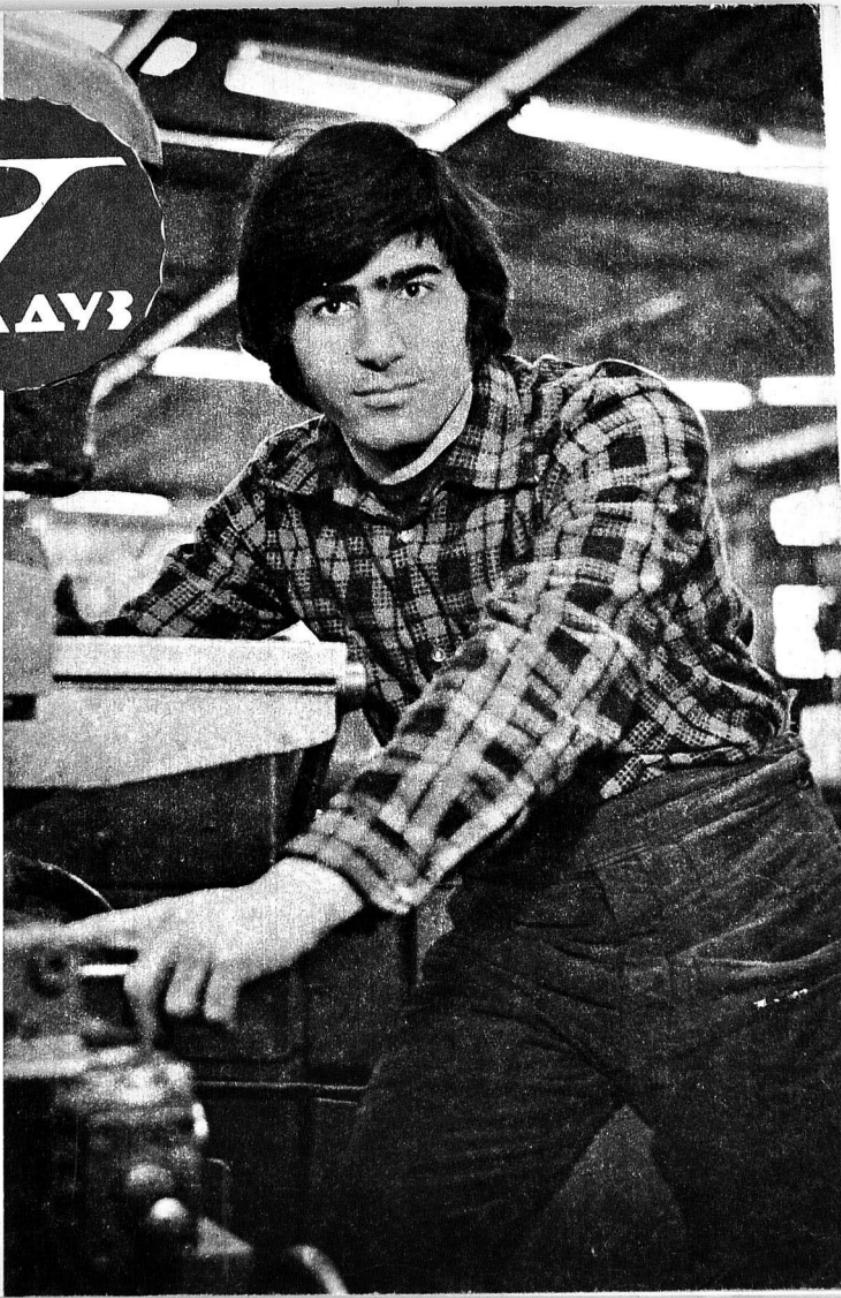

4

1976

Азәрбајҹан
Јазычылары
Иттифагы
вә
Азәрбајҹан
ЛККИ МҴ-нын
эдәби-бәдии
вә
иҷтимаи-сијаси
ајлыг
журналы

«Молда Насреддин» журнала якемде мотагут органыныздар күн читмалык финик тархиси маддие гурттандыр бир эзбен мөккеби жаңылдычтың орталығынан шығарылғаннан бүттөр бир го- ду оңын та'сирин алтында Япониянын да, алда күншөрттөлгөмнүнди.

— 70 на бундай аввал Чалил Маммадгүлзада шуну мәс-
лекәндәшләрнын кечин сабый-
да, ятмағы тәнрү ичүн көнчын-
чиң көнчынчи көнчынчи зө-
шәйханын чыкып «Молла Но-
раддин»-ны илмик оху-
яңылар ки, бир вакхту башмымыз-
дымдын джола Азрасыбай да эз-
байтынын доукханын, интилгә-
шынан да көнчынчи көнчынчи
төркүү чынчынан айланып
оза грифданда топлашынчай
васыкли маджлиситимизни иши-
шәйханыда эвәзин рол ојаңады.

Бүкінші китаб мұжылғас фасиладылар-
зында 25 иллиң айры, чатын, изти-
набылды бир мұбариза шарандын-
да сатир-сатир, санағи-санағи
алызында вә тәдрижан бутын мұ-
жылғас аламында іштеп.

Уй сатира мәмүмчесін еді бир күч, гудролер верміндік ине оның да соғылтунан, мәңгілесін ауруп таңдаған. Сөйтінде риңда бүтін башшылардың дүшүндерін, нарағат едін мұхаджіларды мудын, алғы жаңаша даңынанча құм-тәмәннен қатындардың.

Журнал «Халъ нафтынын 25 жыларынан бир доңуму» экс етдириштеги наидар салыматидар; лакин саинфилдиздин тохуундан алгарбаз м'аша на мазмуну «түштүк» иш аспири бир рубунга сыйынчылардын көрүнүштөрүнүн түштүк болуп саналып келинди.

ири: чын кениншүү, күн да
жашындаадар, күрү
сабай да эштөөнүн
имялжандыч. Чүнкү мамхы
башынча пафусону, идея
мазмунчы музээлдешдирди
башынча проблема, намындо
башынча мөрдүүлүп
гагыр. Халт талгары - «Мол-
Насраддин» жүргүүлбөк фаз-

АЗЭРБАЙЖАНЫН ИКИНЧИ БОЛУК КИТАБЫ

лилар ки, Чалил Маммад-
гадаев из белук мэрэммын
нанын бутын гүрлэгэнтэй бол-
охын ялдааны ифадэйдир.
Гүрлэгэнтэн «гуягын» дырлык
нурву чалымь». Жатанлары
маг, халтын зулм, эсарот,
занумат, керликин кирдеблаб-
дан туттаргам, «ингилад тог-
мож», «мимили динизификац»
ийн истегийндаа ву нийц хал-
минийлж бир энээнсэндэй-
фадаа едридан: «Кулмак!»
Хуучны хувь, онхи, тэнгим,

түралынан күчү онун тәнгидесунда иди...

Ече олмушуда ки, торпагына олмалас, шынкыда баглы олан, ының бүх мәнбөттөлөт сөзине нашр етдиги журналда же миңжетле бутун «ярдайчылық» да бу гадер амансыз олмаша, шарадыны мүнхити «дана», «елулар» кимні газебли шамлары иле дамгаламагы

э рэва билмишди.
Этта инди до бэрдэн елэ
лапара раст көлиркин ик, бу
сызылгыла барыша билмир;
эрээ Чөлжин да болтаны лап
идэн вуруб, гурууну одуна
и да яланырыб» дејирлэр.
Чүр душүннэлэрэв Б. И.
нинин ашагыдаанса сөзларини

пратмат историјик: «Ярым
бүлдиңиз зөвлөмүнүсү дөттөн
датасы. Чөйрүшкөвсүз чаны-
нигилаб жолудың фәдә еэдер-
«Завелли милял, гүллар
тапты, бащанды-ярга наымсыз
сөздөлдиң жадымыздадыры-
г, пар дарады великорусу гүл-
чар (чар монахисине гарышы
ланлар)» бы сөздөрү хатыр-
чылдың сөзмалары. Былбүкү,
бү, ваттан гарыш ногиги
бөббөт, великорусу анализи,
түрк азасында инглибий-

Чоли Маммодгулзуда
бы зинең сонадык садын гал-
Халыт соң маббобтунан ыны-
кула-кула, ишша еда-еда то-
го-гояра, истеп-истеп то-то-
го-гояра. Атандышының я-
шымын асылы, көздөн дарас атандышының деңгэ-
рәз, гүзәти, эснә мабб-
елетканыңдаң башмалы-
ның хызын хәбәрдәре гада-
тада төрт салындырылышында
етекшүүчүлөрдөн. Карина тураты-
шын, шакалының сиздер дигитги
хүксүсүн чаб едир. Бир-Бирин-
дан мән налы ве козал болан ша-
нилардан башыларын дигит-
жетирек:

— реал, түрдөлж, айыл, күнгүл, түнштік, түнштік, дөңгөн ватандашлық иди. Айылдаудын во айрылғышты эмээли жаңа айылдаудын, эмээли, чалышмас-
тас, дорма, үрдүндүн козалысын, миңим бир күн изи бир иш
бөрзек етірсаңыра ила сәнчіләз-
зат ватандашлық иди.

Үрәк парчалайын бир көздөн дөган бу созларын мұаллиф журналиста болық «вэтеншар-варлық трибунасы» на чевиримшиди.

Санаткар вә халг проблемин дә мүәллиф һөмишә бу мөвгөден йаңашырды. Оның изапиши халғадан узаг олан, хал-

XX эсрин эввэллэри Азэрбајҹан халгынын ағыр

Бела сеззәр журнала асил ингилаб наставы, ингилаб изофси катирриди; вәзүүн е'тираф етди кими, эдиг бу сеззәрләр елла бела язымырды: «Мен бу сеззәрләри язырам ки, сиз охуб фикир яззырам ки, фикир едеснинз; язырам ки, фикир едеснинз».

Чолиа Маммадгулуззада о заман миллият бүрүйн түстүүлөрниң айдын корурду: «Нэр Jan түстүүдүр; мәччилиләрдөн вә евлардо дүханийт түстүсү, мән изинчләттөмүт түстүсү, рүбәрдөн гәлбәд көсәттө түстүсү..»

Хүләсә, милләт түстүү ичинде бөгүлмөгдөдүрдөр вә бугула-бөгүла никчата мүнгүштөрдүрдүр.

— Кимдө?

— Нэр бир вичдан саһибиндин, нэр бир ќөнгөн ваттан достундан».

Мирза Чәлил озү дө «ћөнгиги ваттан досту» кими көмөр илкни колоннадордон иди...

О, оз сатирасында иш гәдәр амансызыл олса да, халга рагбәт вә ишамы һөммөн күчүлүп иди. Ишнинчләрди ки, «сабабын яродајулан зәйматкешиләр дуюлудукча яваш-яваш исинимәз баща-ячаглар вә исинидиң кычка уз гојаглар яваш-яваш гызармага».

Эдиг «Даирман» фелжетонунда ишкүллөс мүстәмлакчыларинин симасында мазлум халглары зүлмөн вә асараттә сахла-јанларда уз тутуб дајириди: «О, нечедир ки, бу позлаклар бир күн ојаналар вә көзләрни чөналат љухусундай ачыб санин онларла рәфтарыны дәрк едәлар. О во'да горхурам пешиман оласан. Чүник нэр бир даирман, төрсөндо ишләшү билэр вә санин мөзлүмләрдөн тәрәф түш етдиин аташин топлар вә түбәнликлар о ваҳт санин дә устуң га-јыда биләр».

Бу сеззәрдәкәи бөјүк ћөнгигети тарих бизим есримиздә дүньянын мухталиф күшаларинидә до-на-денә тәсдиғ едиг.

«Молла Насретдин» 70 яшьлы бир ассағат кими газет вә журналларымызын сәнніфөлөрине гонаг көлли, бизэ мурдиклик, ћөјаты ачы-ајдын бахмаг вә бутун ебажарникларда күлмәк ерәдир.

Сабир РУСТӘМХАНЛЫ.

Гачај КОЧЕРЛИ

БИР ИСМАЈЫЛ ДАЈЫ ВАР

Бир Исмајыл дајы вар,
Јашајыр һандимиздә.
Отуз илдән артыгдыр
Өзү отагда жатыр,
Ајаглары дәhlиздә.
Анчаг ишә кедәндә
Меир «ајагларыны».
Вәзү шах тутса да,
О кизләпә биләмәр
Галбинин губарыны.
Гырхбириң баһарында
Медиб «кедәр-көлмәз».
Гојмајыб Авропадан
Ган аха һандимизә.
О, Берлинен чатанда
Дүшүб одлу һамандә..
Гычлары галып орда,
Өзү гајыбыд һанды.
Отуз илдән артыгдыр
Әринин тыйчларына
Бахмыр Әфиға хала.
О горхур ии, еринин
Урайина хал сала.
Силдимча гобурлары,
Хөлватча әзизләр.
Чохдан елмуш күлләләр
Бу вахт ачылып бир-бир
Онун көксүнә дајир...
Ағыр ишә ериндан
Өзү габага кечир.
Тајы өзү кетүүр,
Оту да өзү бичир.
Гадын үрәйине о,
Итирибдир гырхбириð.
Киши үрәм талып
Киши көрән ишләрдә.
Бир Исмајыл дајы вар,
Јашајыр һандимиздә.
Отуз илдән артыгдыр
Өзү отагда жатыр,
Ајаглары дәhlиздә.